

50 let od založení VS 090 Praha

Sdružení přátel vojenské zeměpisné a povětrnostní služby, z.s.

a

VGHMÚř Dobruška

Úvodem

- **Doba trvání VS 090 - 1972 až 1993**
- **Pokračovatelem AIS TS AČR - 1994 až 1995,**
V 1995 AIS TS jako samostatný útvar zaniklo jeho včleněním do organizační struktury VZÚ Praha. Zůstalo však nadále v přímé podřízenosti NTS AČR a jeho působnost byla upravena – významně zredukována
- V roce 2000 bylo zrušeno i AIS TS ve struktuře VZÚ Praha. Některé jeho úkoly převzal vznikající HÚVG.

Důvody vzniku

- **Značná roztržitost a obtížná koordinace výzkumných a vývojových úkolů a iniciativ i zdrojů a prostředků, technických, finančních a personálních kapacit** (oddělení, skupiny a ad hoc týmy v ústavech – VTOPÚ, VZÚ, VAAZ-gk, později i ÚTZ a VKÚ, celoarmádní výzkum ve Výzk. ústavu 401 v Braníku, výzkum u druhů vojsk, např. VzS 032 pro letectvo)
- **Nové trendy, úkoly a potřeby ČSLA i TS, související se zaváděním nových systémů, techniky, metod vedení bojové činnosti i zabezpečení armády** (mobilní prostředky, elektronizace a automatizace, výpočetní technika a poč. grafika, mikrografie, ...

Zřízení a počátky

- Výzkumné středisko 090 Praha bylo vytvořeno k zajištění centralizovaného řízení a plnění výzkumných úkolů, vědecko-informační a normotvorné činnosti v oboru působnosti topografické služby,
- Bylo přímo podřízeno náčelníkovi TS ČSLA, mělo dvě součásti dislokované v Praze (hlavní) a v Dobrušce (odloučená), MTZ a Fin zabezpečení poskytoval VZÚ
- Prvním náčelníkem byl ustanoven plk. Ing. Karas, CSc., který setrval v této funkci až do roku 1990
- V názvu se odrazilo číslo materiálové třídy topografického materiálu 09

Předmět činnosti

- Výzkumné středisko 090 Praha bylo vytvořeno jako samostatné účelové zařízení se speciální vědeckovýzkumnou činností s právní subjektivitou samostatného útvaru
- Základním předmětem činnosti bylo stanoveno zabezpečení a provádění výzkumné a vývojové činnosti v oboru působnosti služby, zajišťování úkolů mezinárodní a meziresortní spolupráce na úseku geodézie, geografie, kartografie a mapování, zajišťování úkolů normotvorné činnosti a správy a rozvoje vědecko-informačního pracoviště v oboru působnosti služby, vedení odborné a projektové knihovny.

Působnosti a kompetence

- **Koncepce rozvoje Topografické služby ČSLA**
(působnost a úkoly služby a jejich součástí, org. struktura a počty, povinnosti, technické vybavení a technologie, vzdělávání, odborná příprava a výcvik , ...)
- **Koncepce topograficko-geodetického zabezpečení bojové činnosti vojsk (TZBČV)**
- **Oborové vědeckotechnické a ekonomické rozbory (OVTER)** – základní dokumenty pro plánování, řízení a realizaci VTR, schvalován VTR MNO, jejímž členem byl i NTS ČSLA
- **Vývoj a zavádění topografické techniky do ČSLA**
zpracování VTER a Návrhů na zavedení, organizování, řízení a zajišťování oponentních řízení ...

Působnosti a kompetence

- **Zpracování a vydávání služebních předpisů a pomůcek, technických a technologických směrnic a norem z oboru působnosti TS**
- **Plnění funkcí a služeb Oborového vědecko-informačního pracoviště** - Odborná knihovna, meziknihovní výpůjčky včetně mezinárodních, tematické rešerše a překlady do/z hlavních světových jazyků, vedení státních a oborových norem a standardů, redigování VTO, vydávání Dokumentačního zpravodaje, Vědeckotechnických informací a Informací pro vedoucí funkcionáře, vedení historického fondu ...

Působnosti a kompetence

- **Příprava materiálů a podkladů, zajišťování pracovních jednání v oblasti mezinárodní spolupráce** — pravidelné porady náčelníků topografických služeb armád států Varšavské smlouvy, koprodukční programy a programy společného výzkumu pro Technický výbor SOS VS, příprava materiálů pro jednání Stálé komise obranného průmyslu zemí RVHP, ...
- **Vnitrostátní spolupráce s civilním resortem G+K (ČÚZK, SÚGK) i s dalšími resorty při řešení výzkumných projektů a programů** - kooperace a společné projekty s VÚGTK, s ústavy AV ČSSR, výzkumnými ústavami druhů vojsk a pod.

Příklady projektů řešených VS 090

- **Vývoj nových fotocitlivých materiálů a souvisících technologií** – automat pro zpracování negativů LMS (Šimonová), Kontinuální ovrstvovací stroj na slupovací a rycí vrstvy (Vrábel)
- **Zavedení mikrografie do ČSLA** – archivace mapových podkladů, vývoj a používání diazomateriálů, COM, vývoj a výroba čtecích přístrojů Meopta (Šimonová,...)
- **Vývoj, modernizace, testování a zavádění topografické techniky** – mobilní a přenosné soupravy, přístroje, např. Repro, Počtář, Topos, Geos, Výdejna map, NTS, dálkoměry, gyroskopické přístroje, KTD-1MRA atd. (Martinák,..)

Příklady projektů řešených VS 090

- **Periodický úkol obnovy topografických map** -
cykly 2. až 4., včetně technologií rychlé obnovy v poli a obnovy map s využitím nových materiálů a automatizovaných technologií. Výsledky výzkumných a vývojové úkolů byly využity v následující tvorbě nových TM středních měřítek a digitálních rastrových a vektorových produktů dle norem STANAG a specifikací NATO (Kánský, Kotva, ...)
- **Vývoj nových druhů speciálních map**
Návrh nové moderní nástěnné mapy Střední Evropy (Moravec), soubor národních tematických (speciálních) map (Janský, Hauser,...)

Příklady projektů řešených VS 090

- **Digitální technologie**

- 'Strojová mapa' a úlohy operačního výzkumu (Rybár, Miklošík ve VÚ 401) a DMR (Vondra, Pokorný ve VzS 032), radarová viditelnost a model šíření chemického a radioaktivního zamoření (Šimon,.....)
- AKS Digikart – úkol Státního plánu technického rozvoje a sledovaný TV SOS, (Kánský, Karas, Šimon, ...)
- Banka kartografických dat a Automatizovaná technologie tvorby topografických map měřítek – komplexní generalizace odmodelovaná na prvcích Vodstvo a Komunikace (Moravec, Buřita, Tichý, Zemek, Říkal, Janošec, Kánský,...)

Příklady projektů řešených VS 090

- **Globální geodézie a geofyzika** - nové laserové, dopplerovské, světelné přístroje umožnily řešit nové globální projekty (nové databáze GGÚ, zpřesnění AGS, vyrovnání JAGS, nový S-42/83, zpřesnění kvazigeoidu, Národní dopplerovská síť ČSSR, nové katalogy souřadnic a mapy geodetických údajů, ... Raděj, Říkal, Burša, Dušátko,...)

Úkoly po společenské změně v 1989

- **Útlum a převod většiny výzkumných aktivit do výzkumných pracovišť VTOPÚ a VZÚ**
- VS 090 a později AIS TS zůstaly úkoly stanovení koncepcí a rozvoje geografického zabezpečení a normotvorné činnosti. Výzkumné a rozvojové úkoly globální geodézie, vojenských aplikací GPS, tvorby databází geoprostorových informací a tvorby map přešly do VTOPÚ a VZÚ.

Úkoly po společenské změně v 1989

- **Všestranná podpora vedení geografické služby při zajišťování a realizaci dvoustranné a mnohostranné mezinárodní spolupráce a výměně geografických informací s partnerskými službami států NATO a zemí PfP**
- smluvní zajišťování spolupráce, plnění cílů interoperability, zavádění standardních operačních postupů, podpora přechodů výroby geografických informací na standardní produkty NATO, legislativní podpora a jazykové služby v angličtině, zavádění nové moderní techniky a technologií poskytovaných geografickými službami států NATO, výměna podkladů a zkušeností s technologicky vyspělými státy světa, společné řešení výzkumných projektů a podpora nově vznikajícím vojenským geografickým službám Pobaltských států, ...

Jak se nám ve VS 090 společně pracovalo?

- Vynikající osobnosti v čele střediska i na dalších vedoucích funkcích
- Výběrové pracoviště – náročná práce, osobní nasazení a zodpovědnost za výsledky,
- Morální oceňování a postavení pracovníků střediska ve službě, řada vysoce uznávaných specialistů
- Trvalý odborný růst výzkumných a vývojových pracovníků, vědecké hodnosti, odborné publikace

Jak se nám ve VS 090 společně žilo?

- Vynikající kolektiv a velmi přátelské vztahy
- Kvalitní sociální zázemí – přednostní zajištění bydlení, zdravotní péče i pro rodinné příslušníky, rodinné rekreace,
- Společné kulturní a sportovní akce kolektivů obou součástí
- **Jednoduše skvěle! Vždyť jsme byli o tolik let mladší!**